

Dabas aizsardzības pārvalde

Baznīcas iela 7, Sigulda, LV-2150, tālr. 67509545, e-pasts pasts@daba.gov.lv, www.daba.gov.lv

Siguldā

29.10.2019. Nr. 1.6/5748/2019-N
Uz 08.10.2019. Nr. 1.2-4/45

Pārresoru koordinācijas centram
nap2027@pkc.mk.gov.lv

Informācijai:
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai
pasts@varam.gov.lv

Par NAP2027 pirmo redakciju

Pārresoru koordinācijas centrs ir nosūtījis viedokļa un priekšlikumu sniegšanai Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021. - 2027. gadam (turpmāk – NAP2027) pirmo redakciju.

Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk – pārvalde) savas kompetences ietvaros ir izvērtējusi NAP2027 pirmo redakciju un izsaka šādu viedokli un priekšlikumus:

1) Papildināt **sadaļu “Izmantotie saīsinājumi”** ar saīsinājumu: “DAP – Dabas aizsardzības pārvalde” un attiecīgi šo saīsinājumu lietot visā NAP2027 tekstā.

2) Papildināt **161.rindkopu** ar šādu tekstu **vai ar jaunu rindkopu** šādā redakcijā:
“Nepieciešams stiprināt nacionālas nozīmes vides informācijas un dabas izglītības centrus, kas ļautu nodrošināt dabas izziņas iespējas jebkurā vecumā, tādējādi sekmējot interesi par padziļinātu dabaszinātņu apguvi un izpratni par ilgtspējīgu lēmumu pieņemšanu un atbildīgu rīcību pret vidi un dabu.”.

3) Papildināt **sadaļas “Izglītība ekonomikas izaugsmei”** rīcības virziena uzdevumus **aiz 170.rindkopas ar jaunu uzdevumu** šādā redakcijā:

[x]	Nacionālas nozīmes vides informācijas un dabas izglītības centru stiprināšana, attīstot un modernizējot izglītošanas metodes un aprīkojumu, kā arī nodrošinot šo centru pieejamību, tādējādi veicinot dabas un vides izziņu jebkurā vecumā	VARAM	DAP, Latvijas Dabas muzejs, Nacionālais botāniskais dārzs	VB, ES fondi	Nacionālās nozīmes vides informācijas un dabas izglītības centru apmeklētāju skaits, sadalījumā pa vecumgrupām
-----	--	-------	---	--------------	--

Kā viens no efektīviem instrumentiem sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņas veicināšanai un izpratnes par vides un dabas jautājumiem veidošanai (286.rīcības virziena uzdevums), sākot jau no skolas vecuma un turpinot ar pieaugušo izglītību, ir

nacionālas nozīmes vides informācijas un dabas izglītības centri – Pārvaldes uzturētie seši reģionālie Dabas izglītības centri (“Meža māja” Ķemerose, “Pauguri” Līgatnes dabas takās, “Rāzna” Rēzeknes nov., “Slītere” Dundagas nov., “Vecupītes” Kocēnu nov., “Ziemeļvidzeme” Salacgrīvā), Latvijas Dabas muzejs un Nacionālais botāniskais dārzs, kuri ir attīstāmi un stiprināmi.

4) Izteikt **257.rindkopas 1.teikumu** šādā redakcijā:

“Gaisa piesārņojums blīvi apdzīvotā pilsētvidē, zema ūdens kvalitāte ūdenstilpēs, zemais labvēlīgā aizsardzības stāvoklī esošo aizsargājamo sugu un biotopu īpatsvars un to fragmentācija un pieaugošs nepārstrādāto atkritumu apjoms signalizē par tautsaimniecības procesu negatīvo ietekmi uz dzīves vides kvalitāti un dabas resursu noplicināšanās riskiem.”.

5) Izteikt **263.rindkopu** šādā redakcijā:

“[263] Sabiedrības pieaugošās vēlmes intensīvāk izmantot dabas kapitālu apmierināšana ir jābalsta jaunākajās zinātniskajās atziņās par dabas resursu ilgtspējīgu un efektīvu izmantošanu, kā arī vides un bioloģiskās daudzveidības stāvokli, lai novērstu dabas kapitāla noplicināšanu un neapdraudētu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Lai veicinātu ilgtspējīgu dabas kapitāla izmantošanu, reģionālo attīstību un novērstu saimnieciskās darbības negatīvo ietekmi uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, šajā plānošanas periodā ir iespējami skaidri jānosaka bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas mērķi un šo mērķu sasniegšanai nepieciešamie pasākumi, tostarp integrējot tos galveno dabas kapitāla izmantošanā balstīto nozaru politikā, vienlaikus pilnveidojot kompensāciju mehānismus par aizsargājamo teritoriju un vērtību saglabāšanu.”.

6) Izteikt **264.rindkopu** šādā redakcijā:

“[264] Dabas kapitāls ir pamata resurss nodarbinātībai un uzņēmējdarbībai lauku teritorijās, kas nodrošina sabiedrību ar veselīgu, drošu un kvalitatīvu pārtiku un citiem bioekonomikas produktiem un pakalpojumiem, ievērojot “vienas veselības” pamatprincipus, kā arī nodrošina ekosistēmu pakalpojumus. Tādēļ valsts atbalsts zaļā iepirkuma stiprināšanā un aprītes ekonomikas ieviešanā sekmēs mazo uzņēmēju tīklošanos, īstenojot videi draudzīgu ražošanas praksi. Līdz ar to, veidojot un ieviešot nozaru politiku un valsts atbalsta rīkus nozarēm, ir jānovērš dabas kapitāla noplicināšanas un neilgtspējīgas izmantošanas riski.”.

7) Izteikt **271.rindkopā** progresa rādītāju šādā redakcijā:

“Labvēlīgā aizsardzības stāvoklī esošo aizsargājamo biotopu īpatsvars”.

8) Papildināt rīcības virziena “**Daba un Vide**” mērķa indikatorus **aiz 271.rindkopas ar jaunu indikatoru**, ietverot atsauci uz attiecīgo pārvaldes mājaslapu, šādā redakcijā:

[x]	Nelabvēlīgā, sliktā aizsardzības stāvoklī esošo aizsargājamo biotopu īpatsvars	%	2019	38	<30	<25	DAP ¹
-----	--	---	------	----	-----	-----	------------------

Ierosinām ieviest jaunu progresa rādītāju, jo tikpat svarīgi vai vēl svarīgāk kā uzlabot vidējā stāvoklī esošu biotopu stāvokli ir uzlabot šobrīd sliktā stāvoklī esošo biotopu stāvokli, lai novērstu to pasliktināšanos līdz tādām līmenim, pie kura to atjaunošana līdz labvēlīgam aizsardzības stāvoklim vairs nebūs iespējama vai arī prasīs nesalīdzināmi lielākus resursus.

¹ https://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/zinojumi_eiropas_komisijai/

8) Papildināt **272.rindkopu** ar **paskaidrojumu zemsvītras atsaucē** šādā redakcijā:

[272]	Lauku putnu indekss	2000.g.= 100	100	>120 ²	>120 ³	DAP
-------	------------------------	-----------------	-----	-------------------	-------------------	-----

Indikatora mērķa vērtība ir nevis indikatora vērtība konkrētā gadā, bet vidējā vērtība periodiem 2021.-2024.g. un 2025.-2027.g. Indikatora vērtības svārstās gadu no gada, līdz ar to objektīvāku ainu par politikas ietekmi uz mērķa sasniegšanu sniedz indikatora vērtību izmaiņas vairākos gados.

9) Izteikt **273.rindkopu** šādā redakcijā un papildināt ar **paskaidrojumu zemsvītras atsaucē**:

[273]	Meža putnu indekss	2005.g.= 100	100	>100 ⁴	>100 ⁵	DAP
-------	-----------------------	-----------------	-----	-------------------	-------------------	-----

Meža putnu indekss tiek aprēķināts kopš 2005.gada, tāpēc tieši šī gada vērtība izmantojama par bāzes vērtību nevis 2000.gads.

10) Papildināt **rīcības virziena “Daba un Vide”** mērķa indikatorus **aiz 273.rindkopas ar jauniem indikatoriem** šādā redakcijā:

[x]	Labvēlīgā aizsardzības stāvoklī esošo aizsargājamo sugu īpatsvars	2019	41	43	47	DAP	
[x]	Aizsargājamās dabas teritorijas ar spēkā esošiem un īstenot uzsāktiem dabas aizsardzības plāniem	%	2019	20	25	30	DAP

Ierosinām papildināt ar šādiem indikatoriem, sasaistot ar rīcības virziena 282. un 283.uzdevumu, lai varētu novērtēt īstenoto aizsargājamo sugu aizsardzības pasākumu efektivitāti – vai ir uzlabojies aizsargājamo sugu labvēlīgas aizsardzības stāvoklis Latvijā.

11) Izteikt **282.rindkopu** šādā redakcijā:

[282]	Bioloģiskās daudzveidības aizsardzības sistēmas pilnveidošana, izstrādājot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas mērķus, rādītājus un pasākumus ES nozīmes biotopu un sugu <u>labvēlīga</u> aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai Latvijā	VARAM	ZM	VB, ES fondi	Labvēlīgā aizsardzības stāvoklī <u>esošo</u> aizsargājamo biotopu īpatsvars <u>Nelabvēlīgā, sliktā</u> <u>aizsardzības stāvoklī</u> <u>esošo aizsargājamo</u> <u>biotopu īpatsvars</u>
-------	--	-------	----	--------------------	---

12) Izteikt **283.rindkopu** šādā redakcijā:

² Indikatora mērķa vērtība ir vidējā vērtība periodiem 2021.-2024.g. un 2025.-2027.g.

³ Turpat

⁴ Turpat

⁵ Turpat

[283]	Aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana to funkcionalitātes uzlabošanai, pakāpeniski <u>izstrādājot un ieviešot dabas aizsardzības plānus</u>	VARAM	ZM	VB, ES fondi	<u>Aizsargājamās dabas teritorijas ar izstrādātiem un īstenot uzsāktiem dabas aizsardzības plāniem</u> Labvēlīgā <u>un nelabvēlīgā, sliktā</u> aizsardzības stāvoklī <u>esošo aizsargājamo biotopu īpatsvars</u>
-------	---	-------	----	--------------	---

Būtisks šķērslis dabas aizsardzības politikas mērķu sasniegšanai un aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanas pasākumu plānošanai un to efektivitātes novērtēšanai ir tas, ka dabas aizsardzības plāni ir izstrādāti tikai nelielai daļai aizsargājamo dabas teritoriju. Līdz ar to ir svarīgi ne vien ieviest izstrādātos dabas aizsardzības plānus, bet arī aktīvi izstrādāt šādus plānus tām aizsargājamajām dabas teritorijām, kurām šādu plānu nav vai beidzies to darbības termiņš. No konkrētā uzdevuma svītrojami sugu aizsardzības plāni, jo šajos plānos minētās darbības lielākoties attiecināmas uz darbībām ārpus aizsargājamām dabas teritorijām.

13) Izteikt **284.rindkopu** šādā redakcijā:

[284]	Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu integrēšana tautsaimniecības nozarēs, <u>jo īpaši lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs, īstenojot ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu, vienlaikus nodrošinot bioloģiskās un ainavu daudzveidības aizsardzību, <u>tostarp izstrādājot un ieviešot aizsargājamo sugu aizsardzības plānus</u></u>	VARAM	ZM	VB, ES fondi	Labvēlīgā <u>un nelabvēlīgā, sliktā</u> aizsardzības stāvoklī <u>esošo aizsargājamo biotopu īpatsvars</u> <u>Lauku putnu un Meža putnu indeksi</u> <u>Labvēlīgā aizsardzības stāvoklī esošo aizsargājamo sugu īpatsvars</u>
-------	--	-------	----	--------------	---

Uzdevums papildināms ar sasaisti ar lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēm, jo starptautiskajā, tajā skaitā ES līmenī, un OECD ziņojumā akcentētas tieši šīs nozares kā nozares, kuras ir vistiešāk saistītas ar dabas resursu izmantošanu. Tieši šajā uzdevumā nepieciešams paredzēt sugu aizsardzības plānu izstrādi un ieviešanu, jo, kā jau minēts iepriekš, sugu aizsardzības plānos paredzētās aktivitātes lielā daļā gadījumu realizējamās ārpus aizsargājamām dabas teritorijām. Līdz ar to ir jāparedz pilnvērtīgāka to integrēšana, regulējot un realizējot tautsaimniecības nozaru darbību.

14) Papildināt **285.rindkopu** ar **līdzatbildīgo institūciju**: “ZM”.

Ņemot vērā, ka lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares, kuras vistiešāk ir saistītas ar dabas resursu izmantošanu, ir Zemkopības ministrijas pārziņā, nacionālo dabas aizsardzības mērķu sasniegšanai visnozīmīgākā būtu tieši Zemkopības ministrijas iesaiste tādas nozares politikas veidošanā, kas veicinātu sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņu un izpratnes par vides un dabas jautājumiem veidošanu.

15) Papildināt **458.rindkopu** un izteikt šādā redakcijā:

Izcili dabas, ainavu un kultūrvēsturisko teritoriju areāli	[458] Atbalsts pasākumiem, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību un Latvijai tipiskās unikālās dabas un kultūrvēsturiskās ainavas, kā arī lai veidotu daudzfunkcionālu un produktīvu lauku teritoriju, vienlaikus nosakot saprātīgus kompensācijas mehānismus par ekonomiskās darbības ierobežojumiem <u>aizsargājamās dabas teritorijās un par aizsargājamo un nemedījamo sugu nodarītajiem postījumiem.</u>
--	---

Ierosinām veidot sasaisti ar pārvaldes priekšlikumu pielikuma “NAP2027 prioritāšu pamatojuma avoti” 86.punktam (vai jaunam punktam) par kompensācijas par īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem postījumiem piemērošanas kārtības pārskatīšanu.

16) Izteikt **pielikuma** “NAP2027 prioritāšu pamatojuma avoti” **85.punktu** šādā redakcijā:

“85. Latvija ir ratificējusi vairākas konvencijas, tostarp Konvenciju par bioloģisko daudzveidību, kā arī atbilstoši ES normatīvajiem aktiem, Latvija ir iesaistīta bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas starptautisko un ES mērķu īstenošanā, un **Latvija ir uzņēmusies atbildību īstenot pasākumus, lai saglabātu un uzlabotu bioloģiskās daudzveidības līmeni.** Tomēr 2019. gadā, izvērtējot 61 ES nozīmes aizsargājamo biotopu veidu (59 sauszemes un divi jūras biotopu veidi) un 112 ES nozīmes aizsargājamo sugu stāvokli Latvijā, **vien 10% biotopu un 41% sugu konstatēts labvēlīgs aizsardzības stāvoklis.** (Informatīvais ziņojums „Pārskats par ziņojumu par Padomes 1992. gada 21. maija direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību ieviešanu 2013.-2018. gadā”).”

17) Papildināt **pielikuma** “NAP2027 prioritāšu pamatojuma avoti” **86.punktu** ar **jaunu teikumu vai izteikt kā jaunu punktu** šādā redakcijā:

“Pārskatāma līdzšinējā kompensācijas par īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem postījumiem augkopības, akvakultūras, lopkopības un biškopības nozarē piemērošanas kārtība, lai kompensācija būtu samērīga ar saimnieciskās darbības pašrisku.”.

Ar cieņu
ģenerāldirekora p.i.,
ģenerāldirektora vietniece dabas aizsardzības jomā

G. Gabrāne

J.Dzenis 26101389, jekabs.dzenis@daba.gov.lv
E.Ezeriņa 26789874, elina.ezerina@daba.gov.lv
I.Biseniece 27874738, iveta.biseniece@daba.gov.lv
I.Eiduka 29815166, inese.eiduka@daba.gov.lv
I.Timze 29105912, iveta.timze@daba.gov.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu